

Retorische terugblik inauguratierede Barack Obama

Lars Duursma en Victor Vlam

Het was onvermijdelijk dat de eerste zwarte president van de Verenigde Staten in zijn inauguratierede zou refereren aan het bewogen rassenverleden van zijn land. Dat deed hij dan ook, maar hij legde het er niet te dik bovenop. Aan het einde van zijn speech refereerde hij even aan zichzelf als de zoon van een man die zestig jaar eerder nog de toegang tot restaurants kon worden geweigerd vanwege zijn huidskleur. Verder zweeg hij erover.

Dat was niet het enige verrassende element van Obama's speech. Om te beginnen was het, anders dan we gisteren voorspelden, een toespraak die eigenlijk geen memorabele oneliners bevatte. De formuleringen waren zo nu en dan behoorlijk ingewikkeld, en er zullen heel wat toeschouwers en televisiekijkers zijn geweest die lang niet alles hebben begrepen. Tegelijkertijd bevatte de toespraak voor zo'n beetje iedereen wel voldoende aanknopingspunten. De kernboodschap was duidelijk, al gold dat niet altijd voor de details. Met zijn volzinnen appelleerde Obama aan de elite, met zijn emotionele oproepen tot zelfopoffering raakte hij het hart van de massa.

Daarbij maakte Obama, zoals we gisteren al voorspelden, inderdaad gebruik van de allusio – een verwijzing die een bepaalde mate van voorkennis vereist. En zoals we hadden verwacht, refereerde hij daarbij rechtstreeks aan de bijbel. 'The time has come to set aside childish things,' zo sprak de president, met een overduidelijke verwijzing naar 1 Korintiërs 13:11.

De structuur van de inauguratierede deed sterk denken aan de 'yes we can'-toespraak, die Obama op 8 januari 2008 hield in New Hampshire. Het is een boodschap van succes tegen de verdrukking in, van het onder ogen zien van de problemen en het weerstaan van de talrijke critici die roepen dat het allemaal toch niks kan worden. Een boodschap waarin de successen uit het verleden de weg naar de toekomst moeten wijzen. Ook in zijn inauguratierede voerde Obama ze weer op: de cynici die niet geloven dat het nog goed komt met Amerika. 'Their memories are short', aldus de president. En daar kwamen ze, de verwijzingen naar de traditionele waarden van Amerika en de innerlijke kracht van haar inwoners. Het zijn die zaken die Amerika opnieuw groot kunnen maken, zo luidde de boodschap.

Het maakte Obama's toespraak sober, maar tegelijk hoopgevend en inspirerend.

© *Debatrix*, 2009

Gepubliceerd in NRC Next van 21 januari 2009.